

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 17.6.2003
KOM(2003) 348 slutlig

2003/0127 (CNS)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om bemyndigande för medlemsstaterna att i Europeiska gemenskapens intresse ratificera eller ansluta sig till konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn (1996 års Haagkonvention)

(framlagt av kommissionen)

MOTIVERING

Förslagets syfte

1. Kommissionen föreslår att rådet undantagsvis bemyndigar medlemsstaterna att ratificera eller ansluta sig till konventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn (nedan kallad ”konventionen”).

Utvecklingen av ett gemensamt rättsligt område inom gemenskapen

2. Europeiska gemenskapen har satt som mål att upprätta ett område med verklig rättvisa baserat på principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden. I detta syfte antog rådet och kommissionen i december 2000 ett åtgärdsprogram för att gradvis avskaffa exekvaturförfarandet inom fyra områden.¹ Avgöranden om föräldraansvar omfattas av område II i åtgärdsprogrammet för ömsesidigt erkännande. I rådets förordning nr 1347/2000 (Bryssel II-förordningen) föreskrivs redan ömsesidigt erkännande av vissa avgöranden om föräldraansvar om makarnas gemensamma barn som meddelas i samband med äktenskapsmål.² Kommissionen lade den 3 maj 2002 fram ett förslag till förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar.³ Förordningsförslaget utvidgar principen om ömsesidigt erkännande till att omfatta alla avgöranden om föräldraansvar. När förordningen antas kommer den att upphäva och ersätta rådets förordning nr 1347/2000.

1996 års Haagkonvention

3. Konventionen ingicks den 19 oktober 1996 inom Haagkonferensen för internationell privaträtt. Den trädde i kraft den 1 januari 2002. Konvention innehåller bestämmelser om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn. Det faktum att konventionens tillämpningsområde är mycket likt den kommande radsförordningen om föräldraansvar kommer att underlätta en samtidig tillämpning av de båda instrumenten.
4. Gemenskapen är ännu inte medlem av Haagkonferensen, och kommissionen deltog inte i förhandlingarna. Endast stater kan ansluta sig till konventionen. De medlemsstater som förhandlade om konventionen ansåg att den skulle utgöra ett värdefullt bidrag till skydd av barn i situationer med anknytning till länder utanför gemenskapen och därmed komplettera nu gällande och framtida gemenskapsregler på detta område. Medlemsstaterna begärde därför att gemenskapen skulle vidta åtgärder så att konventionen skulle kunna träda i kraft så snabbt som möjligt.

¹ Åtgärdsprogram för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar på privaträttens område, EGT C 12, 15.1.2001, s. 1.

² Rådets förordning (EG) nr 1347/2000 av den 29 maj 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn, EGT L 160, 30.6.2000, s. 19.

³ Förslag till rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 och om ändring av förordning (EG) nr 44/2001 vad avser mål om underhållsskyldighet, KOM(2002) 222 slutlig, 3.5.2002.

Medlemsstaternas undertecknande och ratificering av konventionen i gemenskapens intresse

5. Enligt den praxis som EG-domstolen har utvecklat om extern behörighet (AETR-målet)⁴ står det inte längre medlemsstaterna fritt att på egen hand ingå konventionen, eftersom konventionens bestämmelser om behörighet, erkännande och verkställighet påverkar de gemensamma reglerna i förordning nr 1347/2000. Dessutom behandlar konventionen frågor som omfattas av den kommande förordningen om föräldraansvar. Behörigheten är därför delad mellan gemenskapen och medlemsstaterna.
6. Kommissionen lade den 20 november 2001 fram ett förslag till rådets beslut om bemyndigande för de medlemsstater som är bundna av gemenskapsbestämmelser inom detta område att underteckna konventionen i gemenskapens intresse. I förslaget angavs att ett sådant undantag från det vanliga sättet att utöva gemenskapens behörighet enligt artikel 300 i EG-fördraget kunde motiveras med konventionens synnerliga värde för barns skydd och vikten av att den träder i kraft så snabbt som möjligt.
7. Den 19 december 2002 beslutade rådet att bemyndiga medlemsstaterna att underteckna konventionen i gemenskapens intresse. Beslutet var en del av en övergripande politisk överenskommelse i fråga om bortförande av barn, mot bakgrund av den kommande radsförordningen om föräldraansvar. Rådet och kommissionen kom vid det tillfället överens om att beslutet skulle följas av ett förslag från kommissionen till radsbeslut om bemyndigande för medlemsstaterna att ratificera eller ansluta sig till konventionen i gemenskapens intresse vid lämpligt tillfälle, dock senast inom sex månader från antagandet av beslutet om bemyndigande för medlemsstaterna att underteckna konventionen.
8. Upprättandet av ett gemensamt rättsligt område grundat på principen om ömsesidigt erkännande av domar förutsätter att alla avgöranden från en medlemsstats domstolar skall erkännas och verkställas i andra medlemsstater enligt gemensamma regler. Därför föreskrivs det i artikel 2 i rådets beslut av den 19 december 2002 att medlemsstaterna skall avge en förklaring vid undertecknandet om att en dom, meddelad av en domstol i en av Europeiska unionens medlemsstater, i ett ärende som rör konventionen, skall erkännas och verkställas i andra medlemsstater i enlighet med gemenskapsrättens tillämpliga interna regler. En likalydande förklaring skall avges vid ingåendet av konventionen.
9. Medlemsstaterna, utom Nederländerna, undertecknade gemensamt konventionen i Haag i Nederländerna den 1 april 2003. Nederländerna undertecknade konventionen redan den 1 september 1997, det vill säga innan Amsterdamfördraget trädde i kraft. Vid undertecknandet avgav medlemsstaterna den förklaring som nämndes i punkt 8 ovan.

⁴ EG-domstolens dom av den 31 mars 1971 i mål 22/70, kommissionen mot rådet ("AETR"), Rec. 1971, s. 263; svensk specialutgåva, volym I, s. 551.

10. Genom det här beslutet kommer medlemsstaterna att kunna ratificera eller ansluta sig till konventionen i gemenskapens intresse.
11. I enlighet med protokollet om Danmarks ställning som fogats till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen är Danmark inte bundet av förordning 1347/2000 och förordningen är inte tillämplig där. Därför står det Danmark fritt att besluta huruvida landet skall godkänna 1996 års Haagkonvention. Den samarbetsskyldighet som finns angiven i artikel 10 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen innebär en skyldighet att samråda med övriga medlemsstater i rådet.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om bemyndigande för medlemsstaterna att i Europeiska gemenskapens intresse ratificera eller ansluta sig till konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn (1996 års Haagkonvention)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 61 c, artikel 65, artikel 67.1 samt artikel 300.2 första stycket och 300.3 första stycket i detta,

med beaktande av kommissionens förslag⁵,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande⁶, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska gemenskapen strävar efter att upprätta ett gemensamt rättsligt område grundat på principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden.
- (2) Konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn ingicks den 19 oktober 1996 inom Haagkonferensen för internationell privaträtt. Konventionen är ett värdefullt bidrag till skyddet av barn på internationell nivå. Det är därför önskvärt att dess bestämmelser börjar tillämpas så snart som möjligt.
- (3) Vissa artiklar i konventionen påverkar gemenskapens sekundärlagstiftning om domstols behörighet och erkännande och verkställighet av domar, i synnerhet rådets förordning (EG) nr 1347/2000 av den 29 maj 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn.⁷ Dessutom behandlar konventionen frågor som omfattas av den kommande rådsförordningen om föräldraansvar.⁸ Medlemsstaterna behåller sin behörighet i de frågor som omfattas av konventionen och som inte påverkar

⁵ EGT C [...], [...], s. [...].

⁶ EGT C [...], [...], s. [...].

⁷ Rådets förordning (EG) nr 1347/2000 av den 29 maj 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn, EGT L 160, 30.6.2000, s. 19.

⁸ Förslag till rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 och om ändring av förordning (EG) nr 44/2001 vad avser mål om underhållsskyldighet, KOM(2002) 222 slutlig, 3.5.2002.

gällande eller framtida gemenskapslagstiftning. Behörigheten att ingå konventionen är därför delad mellan gemenskapen och medlemsstaterna.

- (4) Endast suveräna stater kan bli parter i konventionen. Därför kan gemenskapen för närvarande inte ratificera eller ansluta sig till den.
- (5) Rådet bör därför, som ett undantagsfall, bemyndiga medlemsstaterna att ratificera eller ansluta sig till konventionen i gemenskapens intresse, på de villkor som anges i detta beslut.
- (6) Det här beslutet följer på rådets beslut av den 19 december 2002 om bemyndigande för medlemsstaterna att underteckna konventionen i gemenskapens intresse. Vid det tillfället kom rådet och kommissionen överens om att det beslutet skulle följas av ett förslag från kommissionen till ett rådsbeslut om bemyndigande för medlemsstaterna att ratificera eller ansluta sig till konventionen i gemenskapens intresse vid ett lämpligt tillfälle, dock senast inom sex månader efter antagandet av beslutet om bemyndigande för medlemsstaterna att underteckna konventionen.
- (7) För att säkra tillämpningen av gemenskapens regler om erkännande och verkställighet inom gemenskapen föreskrivs det i artikel 2 i rådets beslut av den 19 december 2002 att medlemsstaterna skall avge förklaringen i bilagan vid undertecknandet av konventionen.
- (8) Medlemsstaterna, utom Nederländerna, undertecknade konventionen i Haag den 1 april 2003. Nederländerna undertecknade konventionen redan den 1 september 1997, det vill säga innan Amsterdamfördraget trädde i kraft. Vid undertecknandet avgav medlemsstaterna förklaringar enligt bilagan.
- (9) Medlemsstaterna skall avge en förklaring enligt bilagan också vid ingåendet av konventionen.
- (10) Medlemsstaterna skall ratificera eller ansluta sig till konventionen samtidigt. Medlemsstaterna bör utbyta information om ratifikationsförfarandet i syfte att förbereda deponeringen av ratifikationsinstrumenten för konventionen.
- (11) Förenade kungariket och Irland deltar i antagandet och tillämpningen av detta beslut.
- (12) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Danmarks ställning, som fogats till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut och beslutet är inte bindande för eller tillämpligt i Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Rådet bemyndigar härmed medlemsstaterna att i gemenskapens intresse ratificera eller ansluta sig till konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn, som ingicks den 19 oktober 1996, med förbehåll för bestämmelserna i de följande artiklarna.

2. Konventionens text åtföljer detta beslut.
3. I detta beslut avses med *medlemsstat*: alla medlemsstater utom Danmark.

Artikel 2

När medlemsstaterna ratificerar eller ansluter sig till konventionen skall de avge en förklaring med den lydelse som anges i bilagan.

Artikel 3

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som krävs för att deponera ratifikations- eller anslutningsinstrumenten för konventionen samtidigt hos Konungariket Nederländernas utrikesministerium före den 1 januari 2005.
2. Medlemsstaterna skall före den 1 juli 2004 komma överens med rådet och kommissionen om det framtida datumet för deponering av ratifikationsinstrumenten. På grundval av detta skall dagen och förfarandet för den samtidiga deponeringen fastställas.

Utfärdad i Bryssel den [...]

*På rådets vägnar
Ordförande*

BILAGA

Förklaring som medlemsstaterna skall avge vid ratifikationen av eller anslutningen till konventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn

”Artiklarna 23, 26 och 52 i konventionen ger de avtalsslutande parterna en viss flexibilitet för att de skall kunna tillämpa ett enkelt och snabbt system för erkännande och verkställighet av domar. Gemenskapens regler erbjuder ett system för erkännande och verkställighet som är minst lika fördelaktigt som de regler som fastställs i konventionen. I enlighet därmed skall en dom, meddelad av en domstol i en av Europeiska unionens medlemsstater, i ett ärende som rör konventionen, erkännas och verkställas i [...] ⁹ i enlighet med gemenskapsrättens tillämpliga interna regler ¹⁰.”

⁹ Den medlemsstat som avger förklaringen.

¹⁰ Förordning (EG) nr 1347/2000 är av särskild betydelse i detta avseende eftersom den gäller domstols behörighet och erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn.